

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

BIURO PRASOWE

Warszawa, 27 sierpnia 2008 r.

Projekt Ustawy o emeryturach pomostowych

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przygotowało projekt Ustawy o emeryturach pomostowych, który we wrześniu będzie przyjmowany przez Rząd. Rząd otrzymał opinie związków zawodowych do projektu ustawy. 10 września zakończą się negocjacje w sprawie emerytur pomostowych w Komisji Trójstronnej.

31 grudnia 2008 r. wygasają stare zasady przechodzenia na wcześniejszą emeryturę. Co jednak z osobami, które pracowały w warunkach szczególnych i które miały prawo spodziewać się, że ich kariera zawodowa skończy się wcześniej? Dla osób, które rozpoczęły pracę przez 1999 rokiem rząd przygotowuje rozwiązanie w postaci emerytur pomostowych.

Od pół roku trwają negocjacje ze związkami zawodowymi w Komisji Trójstronnej w sprawie ostatecznego kształtu tego rozwiązania, w tym co do listy prac uprawniających do emerytur pomostowych. 21 sierpnia strony ustaliły, że prace skończą się 10 września. Zgodnie z poczynionymi przez strony ustaleniami projekt ustawy został w końcu czerwca skierowany do konsultacji w trybie ustawowym.

Czym będą emerytury pomostowe?

Emerytury pomostowe będą wypłacane osobom pracującym w najtrudniejszych warunkach, które nie mogą być w żaden sposób usunięte przez pracodawcę, lub wykonującym prace, w której odpowiadają za bezpieczeństwo innych osób i która wymagają największej sprawności psychofizycznej. Emerytura pomostowa będzie dodatkowym, poza systemem emerytalnym, świadczeniem, które osoba uprawniona będzie otrzymywać pomiędzy zakończeniem swojej kariery zawodowej a osiągnięciem wieku emerytalnego. Wynosić będzie 100 proc. potencjalnej emerytury obliczonej dla osoby w wieku 60 lat i będzie waloryzowana według tych samych zasad co emerytura i renty z FUS.

Na emeryturę pomostową będzie można przejść na pięć lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego (czyli w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn), w niektórych przypadkach nawet na dziesięć lat przed osiągnięciem tego wieku.

Żeby przejść na emeryturę pomostową trzeba będzie jeszcze spełnić inne warunki – odpowiedni ogólny staż ubezpieczeniowy (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), staż pracy w warunkach szczególnych lub przy wykonywaniu pracy o szczególnym charakterze - przez co najmniej 15 lat.

Czemu nie wcześniejsze emerytury?

W nowym systemie składki emerytalne zapisuje się na indywidualnych kontach, a wysokość emerytury z ZUS liczyć się będzie dzieląc zbierany tam kapitał przez liczbę lat, którą statycznie ktoś ma szansę przeżyć. Jeśli wprowadzone zostaną emerytury pomostowe, to zgromadzony w ZUS kapitał będzie waloryzowany, choć nowych składek emerytalnych nie będzie przybywać. W efekcie ubezpieczony niewiele straci na wysokości swojej emerytury. Gdyby jednak utrzymać wcześniejsze emerytury, to zgromadzony w momencie zakończenia kariery zawodowej kapitał musiałby wystarczyć na więcej lat. Poza tym ubezpieczony straciłby na odsetkach. Tymczasem w końcowych latach przed emeryturą zysk z odsetek jest największy. W efekcie każdy, kto przechodziłby na wcześniejszą emeryturę, miałby bardzo niskie świadczenie.

Kto nadal może skorzystać z wcześniejszych emerytur:

1. Osoby, które nabędą do końca 2008 r. prawo do wcześniejszej emerytury (tj. będą miały zarówno wiek, jak i staż pracy, który uprawnia do otrzymania takiego świadczenia).
2. Osoby, które do końca 1998 r. spełniły wszystkie warunki związane ze stażem pracy pozwalającym na przejście na wcześniejszą emeryturę.

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
tel.: +48 661 11 22 +48 661 11 28
fax: +48 661 11 19
e-mail: prasa@mps.gov.pl

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

BIURO PRASOWE

Negocjacje ze związkami zawodowymi

Połączone Zespoły Problemowe Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, czyli zespół ds. ubezpieczeń społecznych oraz zespół ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, obradowały nad emeryturami pomostowymi od 2 czerwca do 31 lipca 2008 r. W tym czasie odbyło się dziesięć posiedzeń połączonych zespołów. Dodatkowo odbyło się sześć spotkań Zespołu Ekspertów Medycyny i Ochrony Pracy, który wspiera KT. W skład zespołu wchodzi eksperci desygnowani przez wszystkie strony a także osoby dodatkowo zapraszane.

Uzgodniono definicję prac w szczególnych warunkach:

Prace w szczególnych warunkach są to prace wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy, w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości ograniczony w wyniku naturalnego procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku.

Uzgodniono następujące czynniki ryzyka występujące w przypadku prac w szczególnych warunkach:

Determinowane siłami natury:

- prace pod ziemią;
- prace na wodzie;
- prace pod wodą;
- prace w powietrzu;

Determinowane procesami technologicznymi:

- prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego;
- prace w warunkach gorącego mikroklimatu;
- prace w warunkach zimnego mikroklimatu;
- bardzo ciężka praca fizyczna;
- prace związane z dużym obciążeniem statycznym wykonywane w ekstremalnie wymuszonej pozycji ciała.

Dlatego też rozszerzono listę prac uprawniających do emerytury pomostowej o prace wykonywane w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, w warunkach zimnego mikroklimatu oraz prace w związane z dużym obciążeniem statycznym wykonywane w ekstremalnie wymuszonej pozycji ciała.

Eksperti medycyny pracy nie osiągnęli natomiast porozumienia, że następujące czynniki są szkodliwe lub nie mogą zostać wyeliminowane środkami profilaktyki:

- praca poza pomieszczeniami zamkniętymi;
- praca w narażeniu na hałas;
- praca zmianowa nocna;
- praca w ekspozycji na wibrację miejscową i ogólną;
- praca w pyłe zwłókniającym;
- praca w szkodliwych czynnikach chemicznych;
- praca w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące oraz prace w warunkach narażenia na działanie pól elektromagnetycznych w strefie zagrożenia.

Niezależnie od czynników ryzyka związki zawodowe składają propozycje rozszerzenia wykazu prac uprawniających do emerytur pomostowych tak, by objęły one podobną grupę osób co wcześniejsze emerytury.

Póki co nie ma też porozumienia co do tego, czy system emerytur pomostowych ma być wygasający czy nie. Rząd stoi na stanowisku, że ludzie powinni móc planować karierę zawodową tak, by nie ucierpiało ich zdrowie, a więc nie pracować długo w warunkach szczególnych. Zmiana pracy powinna więc rozwiązywać problem, podobnie jak np. u zawodowych piłkarzy. Rząd proponował, by emerytury pomostowe objęły tych, którzy mieli minimum 30 lat w momencie wejścia w życie reformy emerytalnej. Takie jest też zdanie pracodawców.

Związki chcą, by system emerytur pomostowych był stałym elementem zabezpieczenia społecznego, bez względu na to, kiedy ktoś rozpoczął pracę. W tej sytuacji 31 lipca rząd zaproponował związkom rozwiązanie kompromisowe – emerytury pomostowe dla wszystkich tych, którzy rozpoczęły wykonywanie prac w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 2009 r. Ta sprawa będzie jeszcze elementem negocjacji.

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
tel.: +48 661 11 22 +48 661 11 28
fax: +48 661 11 19
e-mail: prasa@mps.gov.pl

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

BIURO PRASOWE

Partnerzy społeczni o projekcie ustawy

Rząd otrzymał opinie związków zawodowych co do projektu ustawy o emeryturach pomostowych.

NSZZ „Solidarność” domaga się odrzucenia projektu w całości przede wszystkim z uwagi na zapis, że osoby urodzone po 1968 r. nie byłyby objęte systemem. Prezydium Komisji Krajowej chce, by system emerytur pomostowych obowiązywał na stałe. Związek domaga się powołania specjalnych komisji składających się ze specjalistów medycyny pracy, inspekcji sanitarnej, inspekcji pracy oraz przedstawicieli pracowników i pracodawców zakładu pracy, które to komisje określałyby, czy konkretna praca na danym stanowisku jest wykonywana w warunkach szczególnych. Zdaniem „S” powinien być też tryb odwoławczy od decyzji komisji. „S” niepokoi też wymiar emerytur pomostowych, ich zdaniem zbyt niskich na pokrycie kosztów utrzymania.

OPZZ kwestionuje skierowanie projektu ustawy do konsultacji przed zakończeniem negocjacji w Komisji Trójstronnej. OPZZ uważa, że osoby, które miałyby prawo do wcześniejszych emerytur, gdyby zostały zachowane stare przepisy, a nie mogą liczyć na emerytury pomostowe, powinny dostać rekompensaty np. dopisane do kapitału początkowego. Takie rozwiązanie było proponowane związkom w listopadzie 2004 r. Również OPZZ nie zgadza się na to, by system emerytur pomostowych miał charakter wygasający. OPZZ uważa także, że system liczenia świadczenia pomostowego w propozycjach z 2004 r. był bardziej korzystny niż w obecnym projekcie rządowym. Związek chce, by osoby na rentach wypadkowych mogły otrzymywać emeryturę pomostową lub jedno świadczenie i połowę drugiego. OPZZ jest też niezadowolone z listy prac objętych pomostówkami, zastrzega sobie możliwość uzupełnienia swojej opinii o kolejne zawody, jednak w swoim piśmie wymienia przede wszystkim nauczycieli. OPZZ obawia się także, że pracodawcy będą zwalniać pracowników lub manipulować ich czasem pracy po to, by nie płacić za nich składek na emerytury pomostowe. Porozumienie chce, by związki na równi z pracodawcą miały możliwość zgłaszania pracownika do ewidencji osób pracujących w warunkach szczególnych. Opinia Porozumienia odnosi się również do wielu szczegółowych zapisów.

Forum Związków Zawodowych także chce, by emerytury pomostowe były już na stałe. Forum wylicza długą listę zawodów, które powinny uprawniać do emerytur pomostowych, w tym nauczycieli, marynarzy, rybaków, pracowników służby zdrowia (przede wszystkim mających bezpośredni kontakt z pacjentami), niektórych kategorii kierowców (np. pojazdów ciężarowych powyżej 3,5 ton), wielu kategorii kolejarzy, wulkanizatorów, spawaczy, lakierników samochodowych, ale także prac przy obsłudze i konserwacji urządzeń informatyki, osób samozatrudniających się (jednoosobowa działalność gospodarcza) itp. Forum chce, by na emeryturę pomostową w niektórych zawodach można było przechodzić wcześniej niż na pięć lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego, nie akceptuje też proponowanego przez rząd sposobu liczenia emerytur.

Z kolei pracodawcy generalnie popierają ustawę i założenia systemu. Uważają przy tym, że nie może być to rozwiązanie trwale, lecz wygasające. KPP „Lewiatan” ma tylko dwa zastrzeżenia do projektu – system emerytur pomostowych powinien obejmować także górników, a wiek emerytalny kobiet powinien być podniesiony. Więcej uwag ma Konfederacja Pracodawców Polskich. KPP zwraca uwagę na to, że system emerytur pomostowych znacznie podniesie koszty pracy w firmach, które muszą zatrudniać w warunkach szczególnych. Będzie to miało wpływ na ich wyniki finansowe, konkurencyjność, w efekcie na gospodarkę. Poza szczegółowymi propozycjami dotyczącymi tego, kto prowadzi dokumentację, kto decyduje o uznaniu danej pracy za wykonywaną w warunkach szczególnych, KPP zwraca uwagę na konieczność stworzenia zachęt dla pracowników, by odkładali decyzję o przejściu na emeryturę, by łatwiej było im łączyć pracę z obowiązkami rodzinnymi i łatwiej zmieniać pracę. Z kolei Związek Rzemiosła Polskiego chciałby objąć pomostówkami także osoby, które prowadzą działalność gospodarczą, a także – z uwagi na specyfikę prac rzemieślniczych – osoby pracujące na świeżym powietrzu, w narażeniu na kontakt ze środkami chemicznymi, w hałasie, na wysokości. Rzemieślnicy obawiają się, że małe zakłady nie podołają kosztom składek na emerytury pomostowe, więc chcą ich zróżnicowania w zależności od wielkości zakładu. Podobnie jak „Lewiatan” uważają, że pomostówki powinny objąć górników.

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
tel.: +48 661 11 22 +48 661 11 28
fax: +48 661 11 19
e-mail: prasa@mps.gov.pl